

Divpadsmitā Latvijas Lingvistikas olimpiāde, pirmā kārtā, 2014. gada 11. janvārī

Atcerēties!

Argumentējiet savas atbildes, lai varētu saņemt maksimālo punktu skaitu.

1. uzdevums (10 punkti). Doti četri vārdu savienojumi, kuriem ir kāda kopīga pazīme:

*mēmais kino
akustiskā ģitāra
redzamā gaisma
britu angļu valoda*

1. jautājums. Nosakiet, kas tā ir par pazīmi!

2. jautājums. Kuriem no sekojošiem vārdiem un vārdu savienojumiem arī piemīt šī pazīme?

*Otrais pasaules karš, dabiskā valoda, dzīvā mūzika, videospēle, negāzēts ūdens,
organiskā lauksaimniecība, plīša lācis, saulesbrilles, elektroniskā vēstule*

2. uzdevums (15 punkti). Doti aritmētiskie piemēri, kas pierakstīti uiru valodā¹:

$t^huyano * t^huyano = lu-u t^huyano$
 $lu ke t^hagura + t^hagura = lu-u t^hagura$
 $lu-u t^hagura ke t^hagura + lu ke ondene = lu-u t^hambolo ke t^hambolo$
 $t^huyano * t^hambolo = lu-u t^hambolo$
 $lu-u t^hagura - lu ke t^hambolo = ?$
 $lu-u t^huyano ke t^hagura : t^hambolo = ?$

1. jautājums. Pierakstiet pareizos uiru skaitļa vārdus jautājuma zīmju vietā!

2. jautājums. Pierakstiet visus piemērus arābu cipariem!

3. jautājums. Aprakstiet uiru skaitīšanas sistēmas pamatus!

¹Uiru valoda pieder pie transjaungvineješu valodu saimes. Šajā valodā runā ap 15000 cilvēku Papua-Jaungvinejā.

3. uzdevums (15 punkti). Doti vārdi malajiešu valodas¹ Perakas provinces dialektā un to tulkojumi:

baɲɔʔ	daudz
baʌaŋ	lieta
bəʔbudɔʔ	visādi bērni
budɔʔ	bērns
čəčəvite	visādi stāsti
daon	lapa
dulu	sen
gəlap	tumšs
gəʔgəlap	ļoti tumšs
jaman	laiks
jaʌaŋ	reti
jəŋjaman	ilgu laiku
kaji	mācīt
kəčeʔ	mazs
kəkaji	bieži mācīt
kəŋkəʌen	ļoti sauss
kəʌen	sauss
mude	jauns
pəmpətaŋ	katru vakaru
səʔsiket	ļoti nedaudz
tətue	ļoti vecs
tue	vecs
bəʔbaɲɔʔ	
jəŋjaʌaŋ	
pətaŋ	
	visādas lietas
	stāsts
	ļoti sen
	ļoti mazs
	ļoti jauns
	nedaudz

1. jautājums. Aizpildiet tukšās vietas!

2. jautājums. Kā jūs pārtulkotu "visādas lapas" uz malajiešu valodu? Paskaidrojiet jūsu atbildi!

¹Malajiešu valoda (malaj. *Bahasa Melayu*) pieder pie austronēziešu valodu saimes. Tajā runā ap 77 milj. cilvēku Indonēzijā, Malajzijā, Brunejā un Singapūrā.

ŋ - līdzskanis, kuru apzīmē ar *ng* angļu vārdā "king"; ʔ - skaņa kura rodas starp *e* un *e*, vārdu "nē" izrunājot kā "ne-e" (t.s. glotālais slēdzenis); ʌ - glotālais, jeb "rīkles" r (kā franču valodā); ɲ izrunā līdzīgi kā latviešu *ŋ*; j - *j* angļu vārdā "Johnson" (līdzinās latviešu *dž*).

ə, ɛ, ɔ - īpaši malajiešu valodas patskaņi

4. uzdevums (15 punkti). Doti teikumi tuviešu valodā² un to latviskie tulkojumi:

1.	Balakъ dalajъ dagga ņurubadъ.	Zvejnieks nezīmēja jūru kalnā.
2.	Hovuda aņъ aņ azъrabajъ tur.	Stepē mednieks nebaro zvēru.
3.	Aņъ aņъ dalajga harabas.	Mednieks neieraudzīs zvēru jūrā.
4.	Bodalъ dagda ņurtabajъ tur.	Filozofs nedzīvo kalnā.
5.	Nomga bodalъ aldag kъbadъ.	Grāmatā filozofs neizdarīja kļūdu.
6.	Balakъ aņ aldъ.	Zivi paņēma zvērs.
7.	Aragadъ aldagnъ bodalga kъldъ.	Žūpa izdarīja kļūdu domā.
8.	Tajgada ool haja ņurubajъ tur.	Taigā jauneklis nezīmē klinti.

1. jautājums. Pārtulkojiet uz latviešu valodu:

9. Nom bodalъ azъrabas.
10. Dalajga balak ņurtadъ.
11. Dъdъ bodal haradъ.
12. Ool bodalъ nomda harabajъ tur.

2. jautājums. Pārtulkojiet uz tuviešu valodu:

13. Filozofā nedzīvo doma.
14. Zvejnieks neizdara kļūdu jūrā.
15. Jauneklis nepaņems alkoholu.
16. Stepē mednieks neredzēja kalnu.
17. Filozofs nezīmēs jaunekli uz klints.

²Tuviešu valoda (tuv. *тыва дыл*) pieder pie tjurku valodu saimes. Šajā valodā runā ap 250000 cilvēku Tivas Republikā, kas ietilpst Krievijas Federācijas sastāvā.

Stepe ir plašu bezmežu apgabalu veids, kas raksturīgs Vidusāzijai.

Ѡ ≈ č, ѡ izrunā aptuveni kā krievu ѡ (aptuveni līdzinās latviešu *ī*), Ѣ ≈ ņ

5. uzdevums (15 punkti). Doti vārdi mandarīnu valodā³, kas pierakstīti piņjiņā⁴, un to latviskie tulkojumi jauktā secībā:

1. <i>xìngmíng</i>	a. <i>slavenība</i>
2. <i>nǚwáng</i>	b. <i>jauns hieroglifs</i>
3. <i>rénmíng</i>	c. <i>svešinieks</i>
4. <i>mínggrén</i>	d. <i>angļu valoda</i>
5. <i>shēngzì</i>	e. <i>Anglija</i>
6. <i>wángguó</i>	f. <i>karalis</i>
7. <i>yīngguó</i>	g. <i>meita</i>
8. <i>guówáng</i>	h. <i>karaliene</i>
9. <i>shēngrén</i>	i. <i>pilns vārds</i>
10. <i>nǚér</i>	j. <i>karaliste</i>
11. <i>yīngwén</i>	k. <i>cilvēka vārds</i>

Jautājums. Noskaidrojiet, kas kam atbilst! Ja jūs uzskatāt, ka ir iespējams vairāk nekā viens atbilstības variants, norādiet, kurš no tiem jums šķiet visticamākais, un kāpēc!

Uzdevumu autori Estere Šeinkmane, Aleksejs Peguševs un Artūrs Semeņuks pateicas Oļegam Jeremejevam, Nadeždai Kiseļovai, Vladimiram Ļitvinskim, Darjai Orlovai, Aleksandram Sorokinam, Nikitam Suharičevam, Dmitrijam Škajevam, Georgijam Šeinkmanam un Jekaterinai Voskoboņikai par komplekta testēšanu.

³Mandarīnu valoda ir visizplatītākā no ķīniešu valodām (ap 850 mln. runātāju). Tā pieder pie sinotibētiešu valodu saimes.

⁴Piņjiņš ir oficiāla transliterācijas sistēma no ķīniešu hieroglifiem uz latīņu burtiem. Diakritiskās zīmes virs patskaņiem apzīmē valodas toņus.